

APRECIERI ASUPRA OPEREI ȘI PERSONALITĂȚII LUI L. N. TOLSTOI
ÎN PRESA NOASTRĂ MUNCITOREASCĂ DE LA SFÎRȘITUL SEC. AL
XIX-LEA ȘI ÎNCEPUTUL SEC. AL XX-LEA

Tatiana Nicolescu

În istoria relațiilor literare ruso-române un moment important l-a însemnat sfîrșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea, cînd pătrund și capătă o largă circulație în țara noastră operele celor mai de seamă scriitori ruși, Poeziile lui Pușkin și Lermontov, nuvelele și comediile lui Gogol, romanele lui Turgheniev și Tolstoi, schițele lui Cehov și Gorki trezesc un ecou puternic în conștiința intelectualității cu orientare democratică și a maselor populare, dornice să cunoască marea cultură rusă și să învețe cît mai mult din experiența de luptă revoluționară a poporului rus. În această activitate de popularizare a literaturii ruse, ca și de informare a cititorilor asupra mersului luptei de eliberare din Rusia, rolul de frunte a revenit presei legate de mișcarea muncitorească. Proletariatul din țara noastră este firesc să vădească un interes viu pentru literatura rusă, militantă și ascuțit critică, ca pentru una care îi comunica idei și idealuri izvorînd din lupta pentru libertate a poporului rus și care contribuia în chip direct la călirea și întărirea voinței sale revoluționare. Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a arătat importanța pe care a avut-o exemplul proletariatului rus pentru formarea și dezvoltarea mișcării muncitorești din România. «... Începînd cu crearea, primelor cercuri muncitorești cursul întregii dezvoltări a mișcării noastre muncitorești este influențat de cursul mișcării revoluționare din Rusia, despre care Friederich Engels spunea încă în 1882, că ea reprezintă „detașamentul de avangardă al mișcării revoluționare din Europa”¹.

Cum e și firesc să ne așteptăm, atenția presei muncitorești se îndreaptă îndeosebi spre acei scriitori sau acele opere ale literaturii ruse, care erau cele mai critice, mai puternic pătrunse de suflul cetățenesc și mai realiste. În selecționarea operelor destinate traducerilor sau în predilecția pentru cutare sau cutare scriitor, pe lângă criteriul educativ-politic, interveneau rațiuni legate de lupta literară, pe care critici ca Dobrogeanu-Gherea, Raicu Ionescu-Rion și în genere toți scriitorii din jurul mișcării de la «Contemporanul» o duceau pentru afirmarea unei arte realiste, însuflețite de idealuri înaintate, precum și considerente de ordin estetic. Astfel întîlnim publicate, între altele, fragmente din binecunoscutul roman al lui Cernișevski, *Ce-i de făcut?* (al

¹ Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvîntări*, ed. a IV-a E.S.P.L.P., 1955, p. 362.